

**Participació infantil i
adolescent,
i plans d'infància i
adolescència**

**M.ª LUISA MARTÍ LLORCA
ANTONIO GARIJO LEAL**

M.ª Luisa Martí Llorca

València, 1966. Psicòloga llicenciada per la UIB el 1990, especialista en psicologia forense i psicologia social. La seva experiència laboral des de l'any 1997 ha estat en l'àmbit social i des de 2000 en diferents equips de l'IMAS: prevenció comunitària i protecció de la infància. Actualment, és directora d'acolliments residencials de la Direcció Insular de Centres i Programes d'Atenció Integral a la Infància i l'Adolescència. El 2014 va promoure la creació i el funcionament del Consell de la Infància i l'Adolescència de l'IMAS, el qual actualment encara dinamitza. Ha fet tasques d'investigació i d'avaluació a l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de Mallorca, i ha col·laborat en la redacció i en l'elaboració de diferents informes. Ha format part de l'equip impulsor del Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i l'Adolescència de Mallorca.

Antonio Garijo Leal

Palma, 1970. Psicòleg llicenciat per la UIB el 1995. La seva experiència laboral des de l'any 1995 està relacionada amb l'atenció a la infància i l'adolescència vulnerables. Des de l'any 2000, està l'IMAS en diferents equips vinculats a la protecció de la infància i la prevenció comunitària. Actualment, forma part de l'equip de la Secció de Promoció, Prevenció i Planificació en Infància i Adolescència que coordina l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de Mallorca, que ha elaborat i coordina el primer Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i de l'Adolescència de Mallorca.

Resum

L'article se centra en la participació de nins, nines i adolescents (NNA) des de l'àmbit de les administracions públiques, en particular des de l'àmbit dels serveis socials a escala local i insular.

D'aquesta manera, a través del marc legal que, per una banda, empara el dret a la participació dels NNA i, per l'altra, estableix l'àmbit competencial en matèria de planificació que ordena les polítiques d'infància i adolescència, es presenten les dues eines implantades a Mallorca que fan possible fer confluïr participació i planificació: els plans d'infància i adolescència i els consells infantils i adolescents.

Resumen

El artículo se centra en la participación de niños, niñas y adolescentes (NNA) desde el ámbito de las administraciones públicas, en particular, desde el ámbito de los servicios sociales a escala local e insular.

De este modo, a través del marco legal que, por un lado, ampara el derecho a la participación de los NNA y, por otro, establece el ámbito competencial en materia de planificación que ordena las políticas de infancia y adolescencia, se presentan las dos herramientas implantadas en Mallorca que hacen posible hacer confluïr participación y planificación: los planes de infancia y adolescencia y los consejos infantil y adolescente.

Paraules clau: Participació / Dret a participar / Infància i adolescència / Planificació

Palabras clave: Participación / Derecho a participar / Infancia y adolescencia / Planificación

1. Introducció. Participació infantil i adolescent: concepte

La participació és un dret, una necessitat, una obligació. La participació infantil és un concepte fonamental en l'àmbit del desenvolupament i benestar dels NNA. Es basa en la idea que els infants no són receptors passius de cures i decisions, sinó que tenen dret a expressar les seves opinions i a participar activament en assumptes que els concerneixen. Aquesta participació se sustenta en diversos conceptes clau, com ara:

- Drets dels infants: la participació infantil es basa en el reconeixement dels drets fonamentals dels infants, tal com s'estableix en la Convenció sobre els Drets dels Infants de les Nacions Unides.
- El dret a rebre una informació de qualitat i el dret a expressar la seva opinió i ser escoltat, així com el dret a associar-se estarien en la base de la participació.
- Capacitació: la participació efectiva dels infants requereix que se'ls brindin oportunitats i eines perquè puguin expressar les seves opinions de manera informada i significativa. Això implica proporcionar-los informació rellevant i fomentar el desenvolupament d'habilitats de comunicació i de presa de decisions.
- Respecte i no-discriminació: la participació infantil implica el respecte per la diversitat i la no-discriminació. Tots els NNA, independentment del seu gènere, origen ètnic,

orientació sexual o capacitat, tenen dret a participar en igualtat de condicions i al fet que les seves opinions siguin tingudes en compte.

- Inclusió i diversitat: la participació infantil ha de ser inclusiva i abastar tots els infants, inclosos els que poden haver d'afrontar barreres per expressar les seves opinions, com els infants amb discapacitats o els que estan en situacions de vulnerabilitat. És fonamental assegurar que es creen entorns segurs i accessibles que fomentin la participació de tots els NNA.
- Participació informada: els NNA han de participar en un entorn que fomenti la seva comprensió i el seu coneixement dels temes en discussió. Això implica proporcionar informació clara i comprensible sobre els assumptes rellevants i assegurar que estiguin ben informats abans d'expressar les seves opinions i participar en processos de presa de decisions.

La participació infantil es basa en la promoció dels drets dels NNA, la capacitació per a l'expressió i la presa de decisions, el respecte per la diversitat, la inclusió i la participació informada. Però, a més a més, endinsa les arrels en la necessitat cognitiva que tenen tots els NNA de comprendre la realitat física i social.

La comprensió de la realitat física implica que els joves adquireixin coneixements sobre el món natural, des dels fonaments científics i matemàtics fins a la comprensió dels ecosistemes i l'impacte de les activitats humanes en el medi ambient. Aquest coneixe-

ment no tan sols els permet entendre els processos fonamentals que regeixen el món físic, sinó que també els capacita per abordar els desafiaments ambientals i participar de manera activa en la construcció d'un futur sostenible.

A més, comprendre la realitat social implica familiaritzar-se amb les complexitats i els matisos de les interaccions humanes, les estructures socials i els sistemes de creences culturals. En comprendre la diversitat cultural, les disparitats socioeconòmiques i els desafiaments globals, els NNA desenvolupen empatia, tolerància i respecte per la diversitat, la qual cosa al seu torn fomenta una ciutadania més compromesa i solidària.

La comprensió de la realitat física i social proporciona als joves eines cognitives per comprendre el món que els envolta, i també els capacita per contribuir de manera significativa a la construcció d'una societat més informada, justa i sostenible. Com a educadors i agents de canvi, és crucial fomentar en els NNA un compromís actiu amb el coneixement i la comprensió de la realitat, amb la finalitat de promoure un futur més prometedori i equitatiu.

Si la participació dels NNA es basa en els seus drets fonamentals i dona resposta a una necessitat bàsica cognitiva, perquè parlem d'obligació?

L'any 2009, l'Organització de les Nacions Unides va emetre l'Observació General número 12 sobre el dret a ser escoltat, en resposta a les preocupacions persistents sobre la falta d'una implementació efectiva del dret a ser escoltats en diversos contextos d'àmbit mundial. El Comitè va identificar diverses deficiències en l'aplicació

d'aquest dret fonamental, la qual cosa va motivar la necessitat de proporcionar directrius i recomanacions més detallades per als Estats i altres parts interessades.

Una de les principals raons que va motivar aquesta observació va ser que hi havia barreres i obstacles que impedièn que els NNA expressassin les seves opinions lliurement i de manera significativa en els processos de presa de decisions que els afectaven. Aquestes barreres incloïen la falta d'entorns segurs i accessibles per a la participació, l'absència de mecanismes adequats per a la consulta i la participació infantil, i la falta de consideració adequada de l'edat i la maduresa a l'hora de recaptar les seves opinions.

A més, l'observació va destacar la persistent falta de reconeixement i valoració de les opinions dels infants i adolescents en diverses esferes de la vida, incloent-hi la família, l'educació i la comunitat. Sovint, les seves opinions eren ignorades o no tingudes en compte de manera adequada, fet que limitava la seva capacitat per influir en les decisions que els afectaven directament.

En conseqüència, el Comitè va emetre l'Observació General número 12, amb l'objectiu de reforçar la importància del dret a ser escoltat i de proporcionar directrius clares per garantir-ne una implantació efectiva. Aquestes directrius van destacar la necessitat de crear entorns segurs i accessibles per a la participació, de considerar la seva edat i maduresa en recaptar les seves opinions, i d'assegurar que les seves veus siguin tingudes en compte de manera significativa en tots els aspectes de la seva

vida. L'objectiu final va ser promoure una cultura d'escolta activa i respectuosa cap als NNA, de manera que es reconeixia la seva capacitat per contribuir de manera significativa a la presa de decisions que els afecten directament.

De l'anàlisi jurídica de l'Observació General número 12 destaquen les consideracions següents:

1. Reconeixement del dret: se subratlla l'obligació dels Estats de reconèixer el dret de nins, nines i adolescents a ser escoltats en totes les qüestions que els afecten, d'acord amb el principi d'interès superior de l'infant.
2. Accés a procediments adequats: s'emfatitza la importància de garantir que tinguin accés a procediments adequats i efectius que els permetin expressar les seves opinions lliurement en assumptes que els concerneixen, tant individuals com col·lectius.
3. Participació efectiva: s'insta els Estats a promoure la participació efectiva en la presa de decisions que els afecten, considerant la seva edat i maduresa, i garantint que les seves opinions siguin tingudes en compte de manera significativa.
4. Entorns segurs i accessibles: es destaca la importància de crear entorns segurs i accessibles en què els infants puguin expressar les seves opinions sense por de represàlies, i en què se'ls proporcionin el suport necessari per fer valer el seu dret a ser escoltats.
5. Educació i capacitació: es remarca la necessitat d'educar i de capacitar professionals i autoritats rellevants per garantir que entenguin i res-

pectin el dret dels NNA a ser escoltats, i perquè estiguin equipats per fomentar-ne la participació activa en els processos de presa de decisions.

2. Plans d'infància participatius: marc normatiu, plans com a eina per planificar polítiques d'infància i adolescència

«El Pla és l'instrument que ens permet treballar amb un mapa on es poden visualitzar el punt de partida (el diagnòstic de la situació), les fites que volem assolir (els objectius) i els recursos que tenim i/o els que hauríem de tenir per aconseguir-ho» (Memòria per a la presentació plenària del Pla Insular de l'Atenció i els Drets de la Infància i de l'Adolescència de Mallorca).

La Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, respon a la necessitat d'actualitzar el sistema de protecció de la infància i l'adolescència de les Illes Balears arran dels canvis introduïts en el sistema estatal, i aprofitar l'oportunitat que proporciona el nou escenari legislatiu per incorporar els canvis socials i l'evolució de la societat mateixa, així com les circumstàncies i les realitats que les administracions públiques competents s'han anat trobant al llarg dels darrers anys.

La Llei, a més d'actualitzar el sistema de protecció de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, cerca aclarir la distribució competencial en la matèria de les diferents administracions públiques, i també recollir o actualitzar els drets i els deures de les persones menors d'edat i, en general,

revisar els aspectes que preveia fins aleshores la Llei 17/2006.

S'ha establert, per tant, un context d'oportunitat per ampliar la mirada en l'atenció a la infància i a l'adolescència, una mirada que ens inclou tothom i que ens planteja el desafiament perquè aquesta nova mirada es faci des de la perspectiva dels drets.

A l'article 83 de la Llei esmentada, s'estableix el que fa referència a la planificació d'àmbit insular i local:

1. La planificació d'àmbit insular correspon als consells insulars, d'acord amb l'anàlisi de necessitats i recursos i el pla estratègic d'atenció a la infància i l'adolescència de les Illes Balears.
2. La planificació en l'àmbit de les entitats locals correspon a aquestes entitats, d'acord amb l'anàlisi de necessitats i recursos, el pla estratègic d'atenció a la infància i l'adolescència de les Illes Balears, i la planificació insular en l'àmbit de la infància i l'adolescència.

El Pla Estratègic d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de les Illes Balears (2023-2028), d'àmbit autonòmic; a l'illa de Mallorca, el Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i l'Adolescència de Mallorca 2023-2028, i els plans locals d'àmbit municipal, han de ser els instruments útils per planificar les polítiques d'infància que, partint d'un marc comú, concretin les polítiques de manera coherent i pròxima als territoris. Serveixen per coordinar i augmentar la coherència, introduir la perspectiva d'infància en totes les polítiques que afecten els NNA, i millorar la relació cooperativa de la xarxa en la qual creixen, per tal de fer efectius els seus drets.

Els plans han d'incloure una coordinació política, una coordinació tècnica i una coordinació operativa, i s'hi ha de preveure la participació d'actors implicats en infància i molt especialment els NNA mateixos.

Els plans locals d'infància són instruments crucials per garantir una participació significativa d'infants i adolescents en els processos de presa de decisions en l'esfera comunitària. Dins aquests plans, és essencial considerar diversos nivells de participació infantil per assegurar que les seves veus siguin tingudes en compte en totes les fases de la planificació i la implantació. Els diferents nivells de participació infantil que es poden trobar en els plans locals d'infància són els següents:

- Consulta i retroalimentació: en el primer nivell, són processos de consulta per recollir les seves opinions, necessitats i preocupacions. Això es pot aconseguir mitjançant enquestes, reunions o grups de discussió que permetin que els NNA expressin les seves perspectives sobre temes rellevants per a la seva comunitat.
- Participació en grups de treball: a mesura que es desenvolupa el pla local, és essencial incorporar la participació en grups de treball específics. Aquests grups poden incloure projectes comunitaris, iniciatives educatives o altres activitats que requereixin la col·laboració activa dels NNA per identificar problemes i proposar solucions en l'àmbit local.
- Coescriptura de polítiques: un nivell més avançat de participació

implica donar-los l'oportunitat de coescriure polítiques i estratègies locals d'infància. Això implica assegurar que les seves opinions estiguin reflectides en la redacció dels documents oficials incorporant les seves experiències i prioritats en les solucions proposades per a la comunitat.

- **Implantació i seguiment:** un dels nivells més importants de participació és la implicació activa dels NNA en la implantació i el seguiment de les accions establertes en el pla local. Això pot incloure el lideratge de projectes, la supervisió de les activitats comunitàries i la retroalimentació contínua sobre els resultats i l'eficàcia de les mesures adoptades.
- **Advocacia i difusió:** per últim, és crucial la capacitat per arribar a l'advocacia dels drets de la infància en l'àmbit local. Aquest nivell implica donar suport a les seves iniciatives de sensibilització, campanyes de conscienciació i altres esforços de defensa per promoure canvis positius en la seva comunitat i més enllà.

La participació dels NNA en l'elaboració, la implantació i l'avaluació dels plans implica considerar les seves opinions i iniciatives en l'àmbit públic i polític.

La participació, amb aquesta concepció, es pot vehicular mitjançant òrgans estables de participació infantil i adolescents en els diferents territoris: els consells d'infància i adolescència.

Els consells d'infants i adolescents tenen la funció de compartir iniciatives i propostes, i traslladar necessitats

i preocupacions al seu àmbit territorial. Els consells són òrgans impulsats pels mateixos plans d'infància.

Mitjançant aquests nivells de participació progressiva, els plans locals d'infància poden assegurar una implicació efectiva dels protagonistes en el desenvolupament de polítiques i d'accions que afavoreixin el seu benestar i desenvolupament integral en la seva comunitat.

3. El PADIAM: una proposta de pla participatiu

El **Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i de l'Adolescència de Mallorca del Consell de Mallorca (PADIAM)** dona resposta al marc legal vigent que obliga el Consell de Mallorca a dirigir la planificació de les polítiques d'atenció a la infància i l'adolescència a l'illa de Mallorca. És un instrument que dona estabilitat a les accions i als programes dirigits als NNA que viuen a Mallorca. Té com a objectiu introduir la perspectiva de la infància en cada un dels departaments del Consell.

El PADIAM s'ordena en 10 eixos associats al desenvolupament integral dels NNA. Aquests eixos es treballen a través de tres òrgans de participació: la Mesa de Coordinació Tècnica, la Comissió Insular de Coordinació en Infància i Adolescència i el Consell de la Infància i l'Adolescència de Mallorca.

a) La Mesa de Coordinació Tècnica està formada per representants de cada un dels departaments del Consell de Mallorca. És l'òrgan encarregat de la coordinació interna de les actuacions planificades en el PADIAM.

b) La Comissió Insular de Coordinació en Infància i Adolescència

està conformada per representants d'altres administracions i entitats. Té com a finalitat primordial de treball la coordinació externa entre el Consell de Mallorca i altres administracions públiques, entitats del tercer sector i col·lectius de la xarxa d'entitats

c) El Consell de la Infància i l'Adolescència de Mallorca (CIAM) té com a finalitat escoltar els infants i adolescents, i respectar i fer efectiu el seu dret a participar en les decisions que afecten directament les seves vides en un entorn segur i amigable.

La creació i el funcionament del CIAM es defineixen en la Resolució de la presidència de l'IMAS de 25 d'agost de 2022.

El CIAM és un òrgan que funciona com un fòrum de participació dels infants i adolescents de Mallorca i que té el propòsit d'escoltar els infants i adolescents, i respectar i reforçar el seu dret a participar en les decisions que afecten directament les seves vides.

El CIAM constitueix un marc de participació efectiva i permanent dels infants i adolescents en la planificació de les polítiques d'infància, especialment de les que el Consell de Mallorca exerceix les seves competències.

Aquesta participació es fa efectiva mitjançant reunions plenàries i també reunions de grups de treball quan així ho proposi el plenari del CIAM.

És important recalcar que el CIAM participa en l'elaboració, el seguiment i l'avaluació del PADIAM. Les seves deliberacions i propostes han de ser escoltades i tingudes en compte per la direcció i la coordinació del Pla i els altres òrgans de participació.

El CIAM pot desenvolupar altres funcions, com la representació dels infants i adolescents de Mallorca en altres

fòrums de participació infantil i adolescent (Parlament balear, consell infantil nacional, etc.) o la participació en altres estudis, investigacions o plans.

Les conselleres i els consellers del CIAM són elegides i elegits democràticament d'entre les conselleres i consellers dels consells locals infantils i adolescents que hi ha a Mallorca i també del Consell de la Infància i l'Adolescència de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS).

Cada consell pot elegir un màxim de dos representants per a un període de dos cursos escolars. La forma d'elecció de cada consell queda subjecta a les normes internes de cada un dels consells de participació.

4. L'estat dels consells infantils locals infantils i adolescents a Mallorca

Tal com indica la resolució de creació i funcionament del CIAM, els consellers i conselleres que el conformen són elegides i elegits democràticament d'entre les conselleres i consellers dels consells de participació infantils i adolescents que hi ha a Mallorca.

Així, cada consell municipal pot elegir com a màxim una consellera i un conseller. D'igual manera, el Consell de la Infància i l'Adolescència de l'IMAS pot elegir com a màxim una consellera i un conseller.

Per fer referència a l'estat actual dels consells de participació infantil i adolescent a Mallorca, s'exposen les dades i conclusions extretes dels informes dels grups de treball de l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de Mallorca (OIAM) de desembre de 2022.

El procés de treball que ha duit a terme ha consistit en les accions següents:

- Recerca dels consells existents: en total s'han identificat 9 consells d'infància i adolescència.
- Recollida d'informació: per una banda, s'ha recollit la informació d'una fitxa elaborada per a òrgans de participació d'infants i adolescents amb dades identificatives i del reglament; per altra banda, s'ha recollit informació d'un qüestionari elaborat sobre participació d'infància i d'adolescència amb perspectiva de gènere que preveu indicadors de bones pràctiques en participació i en perspectiva de gènere, així com propostes de millora.
- A partir de l'anàlisi de la informació recollida i de les aportacions de les persones que formen el grup de treball, es plantegen una sèrie de recomanacions de bones pràctiques en participació de NNA amb perspectiva de gènere.

4.1. Dades quantitatives i qualitatives

Cal assenyalar que, en el moment de l'estudi, el nombre de municipis amb consell de participació infantil i adolescent es d'11. Sobre un total de 53 municipis a Mallorca, aquesta dada indica la necessitat de promoure aquests espais de participació.

Es recullen les dades dels consells d'infància i d'adolescència de Binissalem, Calvià, Felanitx, IMAS, Inca, Manacor, Palma, Porreres i Santanyí.

De les dades quantitatives recollides, s'obté la informació que s'exposa a continuació:

- El 55,6 % dels consells d'infància i adolescència són de gestió directa de l'Administració pública (Ajuntaments i IMAS) i el 44,4 % restant són de gestió indirecta.
- La majoria dels consells s'han creat entre 2017 i 2018.
- Bona part dels consells sorgeixen amb el suport de Ciutats Amigues de la Infància (UNICEF), i n'hi ha dos que són membres del Programa Ciutats Educadores.
- Els consells d'infants són més nombrosos que els d'adolescents, i tot els que tenen grup de 13 a 17 anys també tenen grup d'infants. En total, hi ha 4 consells d'adolescents.
- El sistema d'elecció predominat és el de candidatures (77,8 %), encara que s'està introduint l'elecció a l'atzar per grups d'edat (33,3 %).
- Respecte a la variable de representativitat de consellers i conselleres amb diversitat funcional, és de 14,28 %, 57,14 % de migrants i 14,28 % de minories ètniques.
- Un nombre important de consells es renova cada any.
- El 89,9 % són espais accessibles i amigables per a la infància.
- En general, estan vinculats al context escolar.

- Respecte a la freqüència de les activitats, la majoria fa 2 plenaris i 3 assemblees per any.
- Amb relació als horaris i la freqüència de trobada dels consells d'infància i adolescència, cal destacar que el 33,3 % no són triats pels NNA i no afecten la vida escolar, però sí a les activitats extraescolars. N'hi ha un 22,2 % que han estat triats pels NNA i sí que afecten la vida escolar i les activitats extraescolars.
- El gènere predominant de les persones dinamitzadores dels consells d'infància i adolescència és el femení, i les principals funcions que duen a terme són informar, organitzar, dinamitzar, coordinar i fer el seguiment dels acords. A l'espai d'observacions, la majoria hi ha afegit que també fan formació i assessorament sobre participació als consellers i conselleres i a personal extern al consell.
- El nombre de conselleres és més nombrós que el de consellers, tant en el grup de 6 a 12 anys com en el de 13 a 17 anys.
- Hi ha un percentatge del 33,3% dels consells d'infància i adolescència que no preveu en el seu reglament la perspectiva de gènere, encara que, en la pràctica, la majoria tenen en compte qualche mecanisme d'igualtat, com la paritat en les candidatures a consellera i conseller.
- Encara que la majoria de les persones dinamitzadores tenen formació en perspectiva de gènere i igualtat, hi ha un percentatge relativament

baix de dinàmiques proposades des d'aquesta visió.

També es va fer una anàlisi qualitativa de les dades i se'n destacaren les forteses i les mancances següents:

Fortaleses:

- Respecten la paritat en les candidatures a conseller i consellera.
- La majoria dels consells d'infància i adolescència consideren que es reuneixen en un espai accessible i amigable.
- A tots els consells d'infància i adolescència, els infants poden fer propostes que són escoltades i tingudes en compte pels adults.

Mancances:

- La majoria dels reglaments no estableixen mecanismes d'igualtat de gènere com la paritat de les candidatures, encara que en la pràctica els tenen en compte.
- Hi ha poca representativitat real de NNA amb diversitat funcional, d'origen i d'ètnia. S'hauria de valorar si encara que no hi hagi una representativitat d'aquestes realitats sí que es tenen en compte les seves necessitats i aportacions.
- Manca més inclusió per part dels adults d'una perspectiva de gènere en les actuacions.

D'altra banda, es va recollir una relació de bones pràctiques aportades pels coordinadors i coordinadores dels consells d'infància i adolescència consultats. Són les següents:

1. Establir la paritat en la designació de consellers i conselleres.
2. Escoltar els NNA en un nivell de participació que impliqui, no tan sols les seves queixes, sinó també la proposta de solucions.
3. Fer reunions periòdiques de conselleres i consellers per valorar quines mancances o dificultats tenen per accedir als drets que els són inherents. Treballar en l'elaboració de propostes.
4. Ampliar un major grup d'edats (des de 1r fins a 6è de primària) i trobar la via d'incorporar en la participació els infants d'educació infantil.
5. Enviar la informació a l'àrea de comunicació de l'administració responsable del consell perquè pugui fer-ne difusió a la comunitat i es tenguí coneixement de les actuacions.
6. Treballar amb els consellers i conselleres el rol de «representant», que no participen a títol individual, sinó que representen els seus companys i companyes d'entitat o centre educatiu i en són la veu.
7. Impartir formació contínua per a les tècniques que treballen en participació per evitar els patrons de persones adultes centristes, per tal de no interferir en les decisions que pertoquen als infants.
8. Vincular-se a les escoles, ja que fins als 16 anys la població infantil està cent per cent escolaritzat.
9. Treballar diferents temàtiques, ja siguin a proposta dels consellers i conselleres, o a proposta de les persones adultes (i acceptació dels infants) per tal que coneguin la realitat que els afecta, i facilitar la informació per fer propostes i prendre decisions.
10. Retornar el treball fet sobre les propostes als consellers i conselleres. El dret a participar està directament relacionat amb el dret a la informació, tant de la informació prèvia per poder opinar i proposar, com de la informació dels efectes resultants de la seva participació.
11. Establir la possibilitat de fer consultes directes a tots els infants d'una localitat per tractar un tema en concret.
12. Revisar l'estat de les propostes i fer-ne un seguiment.
13. Preveure un sistema pel qual qual-sevol conseller o consellera pugui presentar una proposta a cada sessió del consell (correu electrònic, bústies físiques, etc.).

Conclusions

La participació dels NNA en allò que els afecta forma part dels seus drets. Incorporar el dret a ser escoltat en l'àmbit públic i de decisió política és una obligació de tota la societat. No es poden reconèixer els NNA com a ciutadania de ple dret si no és real la seva participació en l'àmbit públic.

És en aquest àmbit públic i en la promoció del dret a participar d'infants i adolescents des de l'àmbit de

l'Administració local a Mallorca en què s'ha centrat aquest article i també on ha trobat les seves limitacions.

S'han de donar una sèrie de condicions perquè infants i adolescents puguin participar, i una d'aquestes – especialment rellevant per als autors– és que aquesta participació es faci en un entorn segur. Sense seguretat i respecte no hi pot haver expressió d'opinions ni participació.

La situació a Mallorca, amb 14 consells en el moment de tancar aquest article, ens fa pensar que encara és llarg el camí que queda per recórrer. Són encara pocs els consells de participació infantil.

Quan Mallorca pugui dir que els seus nins, les seves nines i els seus adolescents són escoltats en els seus entorns, segur que tothom viurà millor.

El repte l'haurem guanyat quan puguem afirmar el següent:

- La participació és inclusiva i amigable. Tots els NNA tenen les mateixes possibilitats de participar sense cap discriminació basada en la raça, el sexe, el gènere, la diversitat funcional, el nivell socioeconòmic o qualsevol altra característica. Es produeix en un entorn segur, relaxat i motivador.
 - La participació és respectuosa i s'adapta als compromisos que puguin tenir els NNA.
 - Les persones adultes que treballen amb NNA tenen formació en participació de la infància i l'adolescència, i en especial en la reducció de l'adultocentrisme.
 - La participació és rellevant. Es tracten assumptes que són d'importància real per a la vida dels NNA. A més, aquests no se senten pressionats en processos que ells no considerin importants per a les seves vides.
- Les administracions tenim el repte de promoure i fer real un dret reconegut i deixar que la perspectiva de la infància impregni totes les actuacions.

Referències bibliogràfiques

- GOVERN DE LES ILLES BALEARS. (2023). *Pla estratègic d'atenció a la infància i l'adolescència de les Illes Balears (2023-2028)*. Govern de les Illes Balears.
- INSTITUT MALLORQUÍ D'AFERS SOCIALS. (2022). *Informes Grups de Treball de l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de Mallorca*. Institut Mallorquí d'Afers Socials.
- INSTITUT MALLORQUÍ D'AFERS SOCIALS. (2023). *Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i l'Adolescència de Mallorca*. Institut Mallorquí d'Afers Socials.
- Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears. BOIB núm. 026, de 28 de febrer de 2019.
- ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES. (1989). *Convention on the Rights of the Child*. Assemblea General de les Nacions Unides.
- ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES. (2009). *Observación General*

- número 12. *El derecho del niño a ser escuchado*. Comitè dels Drets dels Infants.
- UNICEF. (2022). *Indicadores municipales de aplicación de la Convención sobre los Derechos del Niño*.
 - UNICEF. (2022). *Experiencias participativas de niños, niñas y adolescentes desde el ámbito local: pilares que facilitan la participación*. UNICEF Espanya.